

Varietăți

Stanislaw Wyspianski.—Națiunea polonă a suferit decurînd o mare pierdere prin moartea atît de timpurie a pictorului, poetului, sculptorului, dramaturgului și decoratorului *Stanislaw Wyspianski*. Deși el moare tînr—deabia de 38 ani,—opera lui întinsă și variată însumă o eră în istoria culturală a Polonilor; în ea Wyspianski a știut să exprime „dorințele adînci, nostalgia chinuitoare, idealurile cele mai intime ale generației poloneze contemporane”. Mai ales au avut mare răsunset în lumea polonă piesele lui: „Nunta”, „Blăstemul”, „Boleslas îndrăznețul” și „Dezrobirea”, în care poetul intrupează aspirațiile și frămîntările de azi ale neamului său.

Industria și Hidrogenul arseniat. Acest gaz, care e cunoscut ca foarte otrăvitor, ia naștere într'un mare număr de procese chimice industriale, ca tratarea mineralelor arsenicale de plumb, zinc, cobalt, încălzirea mispickelului în contact cu aerul, fabricarea sulfatului feros prin atacul fierului cu acid sulfuric, fabricarea culorilor de anilină etc. Atmosfera din jurul fabricelor poate astfel deveni vătămătoare. Există procedee chimice care permit să constatăm cit de mult Hidrogen arseniat este în aer și cit de departe e aerul de starea „otrăvitoare”. Mai repede decît procedeele chimice ne indică aceasta unele paseri foarte sensibile pentru Hidrogenul arseniat. Se recomandă să se pue în ateliere cuști cu păsă-

rele. E singura dată cînd se legitimează prinderea păsărelelor.

Comemorarea lui Nekrassoff.—Zilele trecute, împlinindu-se treizeci de ani dela moartea poetului și publicistului Nekrassoff, lumea intelectuală rusească a sărbătorit amintirea ilustrului mort prin articole și numere de ziare consacrate vieții și activității lui artistice și culturale, cum și prin serate al căror program a fost compus numai din operele marelui sărbătorit. Pentru mișcarea culturală rusească Nekrassoff nu-i însemnat numai ca artist; el e mare și prin rolul civic și social al operei sale, care a contribuit mult la revoluționarea spiritelor în Rusia.

Submarine-submersibile. În timpurile din urmă limbajul s'a îmbogățit cu aceste două cuvinte și tipurile de corăbii cu două tipuri nouă: *submarinul*, care plutește numai sub apă, și *submersibilul*, care poate merge și la suprafață, dar poate să se și cufunde, ca să fie condus pe sub apă. La început era nevoe de 25, ca submersibilul să se poată cufunda; acum se construiesc de acelea care se cufundă în 2—3 minute. Pe submarine se găsesc doi cîrmaci: unul se ocupă de direcția submarinului în plan orizontal, altul caută să-l ție la anumită adîncime. După anuarul german *Nauticus* Franța are 89 de submarine și submersibile, Anglia 52, Rusia 30, Japonia 19, Statele-Unite 14, Italia 6, Germania

nici unul, Suedia 2, Olanda 2, Austria 6.

André Chénier ca jurnalist. Dintr'un articol publicat de Charles Méré în „*Mercur de France*” reținem faptul curios că pe vremea când trăia André Chénier, poetul Chénier nu era el, ci fratele său, *Marie-Joseph Chénier* care a scris „*Charles IX*” și „*Chant du départ*”. Cit despre André Chénier, el era cunoscut ca publicist, și e în adevăr, alături cu Camille Desmoulins, unul din cei mai mari ziaristi ai epocii revoluționare.

Un călugăr precursor al lui Darwin. La Brünn, în Austria, s'a format un comitet pentru ridicarea unui monument în onoarea călugărului Iohann Gregor Mendel din ordinul Augustinilor. Aceasta e un omagiu care nu se adresează călugărului, ci omului de știință, căci acest Mendel, cu mult înainte de publicarea „*Originii speciilor*” a lui Darwin, ajunsese prin 1850 la teoria creațiunii speciilor nouă prin hibridație, și făcuse chiar multe încercări în acest sens.

Salambô și arheologia punică. O revistă pariziană publică un studiu al lui Maurice Pézard, în care acesta, reluând chestiunea mult discutată a documentării arheologice a celebrului roman al lui Flaubert, arată o serie de greșeli comise de marele romancier din cauza informației insuficiente în arheologia punică. Pe vremuri Flaubert a dus vehemente polemici în chestia aceasta, mai ales cu Sainte-Beuve și cu Froehner, — astăzi desigur că cu greu ar putea încerca cineva să apere opera lui Flaubert de justele obiecțiuni pe care i le aduce Pézard, care dă numeroase exemple din care se vede lipsa de cunoștinți a lui Flaubert în privința limbii, credințelor, obiceiurilor, etc., Cartaginejilor.

Consumarea cărnii de cal. Această consumare, recomandată dela

1847 de *Geoffroy Saint-Hilaire*, merge crescînd; dar cu dînsa cresc și pericolele la care sînt expuși consumatorii. O bună parte din cai duși la abatoare sînt de acei pe care veterinarii nu i-au putut îndrepta prin tratament arsenical. În maiul cailor se strînge mai ales otrava. *Bonn* și *Rivière* au găsit la analiză 1—5 centigrame de acid arsenicos la kgr. de maiu, ceia ce e foarte mult.

Scrisori de-ale lui Henric Heine. De pe urma unui nepot al lui Heine rămîne o colecție de manuscrise și de scrisori ale marelui poet. Aceste din urmă, adresate mamei, surorii sale și lui A. Weil, sînt interesante prin aceea că dau la iveală multe din obiceiurile, din gîndirile intime și din trăsăturile caracteristice ale lui Heine.

Noile descoperiri dela Delos. Săpăturile întreprinse la Delos de „*Academia de inscripțiuni și de artefrumoase*” din Paris dau rezultate foarte însemnate. Acum în urmă s'a dat peste un edificiu mare, care se deosebește cu totul de vechile monumente grece cunoscute până acum; el are 57 metri pe 37, e încunjurat de colonade și samănă ca plan general cu basilicele romane. Învațatul S. Reinach consideră acest monument ca prototipul basilicelor romane: ca și în altele multe, Romanii ar fi împrumutat și aice dela Greci.

Gaz de apă. Trecînd vapori de apă peste cărbune înroșit se obține amestecul de oxid de cărbune și hidrogen cunoscut sub numele de gaz de apă. Acest gaz oferă mult mai multe avantaje întrebuițat la mașini decît cărbunele; e și mai economic și nu roade părății cilindrelor motorilor. Se prevede întrebuițarea lui din ce în ce mai întinsă.

Spicaitor